

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023

Ερωτήσεις – Απαντήσεις

Ερώτηση 1: (αρ. πρωτ. 2034/25.4.2023)

Στις σχετικές ερωτήσεις προς το ΕΣΡ για τις Βουλευτικές Εκλογές του 2019 περιλαμβάνονται τα κατωτέρω:

«Ερώτηση 4: Τι συμβαίνει στην περίπτωση που ένας υποψήφιος βουλευτής είναι παράλληλα και υπουργός και χρειάζεται να φιλοξενηθεί για θέμα που αφορά στο υπουργείο του και απασχολεί την εκάστοτε τοπική κοινωνία; (αρ. πρωτοκ. ΕΣΡ 3285, 3244/2019). Απάντηση: Θεωρούμε ότι η συμμετοχή του αυτή σε ραδιοφωνική ή τηλεοπτική εκπομπή θεωρείται εμφάνιση κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 12 παρ. 2 γ του Ν. 3023/2002 και θα προσμετράται στον συνολικά επιτρεπόμενο από το νόμο αριθμό εμφανίσεων κάθε υποψήφιου βουλευτή.

Ερώτηση 5: Η συνέντευξη –δηλώσεις Υπουργού- υποψήφιου βουλευτή στις επερχόμενες Εθνικές Εκλογές της 7.7.2019 που αναφέρεται σε κυβερνητικό έργο αρμοδιότητάς του, θεωρείται ως εμφάνιση της παρ 2 γ του άρθρου 12 του Ν. 3023/2002; (αρ. πρωτοκ. ΕΣΡ 3244/2019) Απάντηση: Φρονούμε ότι η απάντηση στο ερώτημά σας είναι καταφατική».

Ωστόσο, δεδομένου ότι, με τα άρθρα 14 και 15 του Συντάγματος, κατοχυρώνεται συνταγματικά η διά του τύπου, έντυπου και ηλεκτρονικού, ελευθερία της έκφρασης και πληροφόρησης, στην δε παράγραφο 2 του άρθρου δεύτερου του π.δ. 77/2003 προβλέπεται ότι κατά την εφαρμογή του ως άνω Κώδικα Δεοντολογίας «ισχύει η απορρέουσα από το Σύνταγμα και γενόμενη δεκτή από τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας αρχή της στάθμισης κατά περίπτωση του τυχόν διακυβευόμενου δημοσίου συμφέροντος», θεωρούμε ότι και κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου είναι αναγκαία η προβλεπόμενη συνταγματικώς εφαρμογή της αρχής της στάθμισης, στο πλαίσιο της οποίας, εμφανίσεις υπουργών για θέματα αρμοδιότητάς τους, οι οποίες αφορούν σε ζητήματα μείζονος εθνικού ενδιαφέροντος θα πρέπει να εξαιρούνται από τις κατά τα ως άνω προεκλογικές ρυθμίσεις.

Δεδομένων των ανωτέρω, παρακαλούμε να μας διευκρινίσετε εάν οι πρόσφατες εμφανίσεις/δηλώσεις του Υπουργού Εξωτερικών κ. Ν. Δένδια για τον απεγκλωβισμό των συμπατριωτών μας από το Σουδάν θα πρέπει να προσμετρηθούν στον συνολικά

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023 Ερωτήσεις – Απαντήσεις

επιτρεπόμενο από το νόμο αριθμό εμφανίσεων του συγκεκριμένου υποψήφιου βουλευτή, ή εάν, στο πλαίσιο της, κατά τα ανωτέρω, εφαρμογής της αρχής της στάθμισης, θα πρέπει να εξαιρεθούν για λόγους δημοσίου συμφέροντος, ως αφορώσες σε συγκεκριμένο ζήτημα μείζονος εθνικού ενδιαφέροντος.

Απάντηση 1:

Φρονούμε ότι η ενημέρωση του κοινού από ραδιοτηλεοπτικούς φορείς με αναφορά σε δράσεις ή δηλώσεις υπουργών, που είναι και υποψήφιοι βουλευτές, είναι δυνατόν και πρέπει, για προφανείς λόγους ισότητας μεταξύ των υποψηφίων, κατ'αρχήν, να γίνεται χωρίς άμεση προβολή ή ακρόαση των ίδιων των υπουργών. Στην προκειμένη, όμως, περίπτωση, η σπουδαιότητα του θέματος, στο οποίο αναφέρεσθε, το έκτακτο, αιφνίδιο και απρόβλεπτο αντικείμενο αυτού, το γεγονός ότι αφορούσε ανθρώπους (Ελληνες) που διέτρεχαν κίνδυνο ζωής, ουσιαστικώς δε επρόκειτο για εν εξελίξει χειρισμούς και διαδικασία απομάκρυνσης αυτών από εμπόλεμη ζώνη, η προφανής ανάγκη άμεσης (ζωντανής) σχετικής ενημέρωσης, καθώς και η χρονική εγγύτητα της ενημέρωσης προς την έναρξη της προεκλογικής περιόδου, δεν καθιστούν την συγκεκριμένη εμφάνιση του Υπουργού Εξωτερικών προεκλογική τοιαύτη.

Ερώτηση 2: (αρ. πρωτ. 2107/27.4.2023)

Καλημέρα σας. Ονομάζομαι Βαγγέλης Χριστόδουλος και είμαι δημοσιογράφος στον τηλεοπτικό σταθμό FLASH Δυτικής Μακεδονίας. Θα ήθελα να ρωτήσω αν στον πίνακα που καλούμαστε να αποστείλουμε για τις εμφανίσεις υποψηφίων οφείλουμε να συμπεριλάβουμε και τους πολιτικούς αρχηγούς που εμφανίζονται στα ρεπορτάζ των δελτίων μας. Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη διευκρίνιση.

Απάντηση 2:

Φρονούμε ότι η απάντηση στο ερώτημά σας είναι προφανώς καταφατική.

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023

Ερωτήσεις – Απαντήσεις

Ερώτηση 3: (αρ. πρωτ. 1973/24.4.2023)

Θα επιθυμούσα όπως με ενημερώσετε επακριβώς για τον ανώτερο αριθμό των ραδιοφωνικών συνεντεύξεων των υποψηφίων βουλευτών καθώς άρχισε και επισήμως η προεκλογική περίοδος και για την ανώτερη διάρκεια αυτών.

Θα ήθελα επίσης να σας ρωτήσω εάν φιλοξενηθεί ένας υποψήφιος βουλευτής σε μια εκπομπή, οι δηλώσεις του είναι δυνατόν να μεταδίδονται στα δελτία ειδήσεων ή θεωρείται έμμεση νέα παρουσία- φιλοξενία και δεν επιτρέπεται. Θεωρώ ότι ισχύει όπως και στις προηγούμενες προεκλογικές αναμετρήσεις πως οι μεταδόσεις δηλώσεων των πολιτικών αρχηγών είναι ανάλογες της κοινοβουλευτικής τους εκπροσώπησης και δεν εμπίπτουν σε περιορισμούς από τα δελτία ειδήσεων του σταθμού.

Θεωρώ επίσης ότι είναι απαραίτητη η μετάδοση όλων των ομιλιών των πολιτικών αρχηγών σε ώρα που θα ορίσει ο σταθμός ανάλογα με τις ανάγκες του ραδιοφωνικού προγράμματος.

Απάντηση 3:

Σχετικές με το ερώτημα είναι οι ακόλουθες διατάξεις:

α) «Σε κάθε ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό εθνικής εμβέλειας επιτρέπεται η εμφάνιση υποψήφιου βουλευτή κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου μόνο μία (1) φορά» (άρθρο 12 παρ. 2 α του Ν. 3023/2002).

«Σε κάθε ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό τοπικής ή περιφερειακής εμβέλειας, επιτρέπεται η εμφάνιση του υποψήφιου βουλευτή, κατά τη διάρκεια της πιο πάνω περιόδου, μέχρι δύο (2) φορές (άρθρο 12 παρ. 2 β του Ν. 3023/2002).

β) «Ως εμφανίσεις θεωρούνται οι προσωπικές συνεντεύξεις των υποψηφίων, η συμμετοχή τους σε οργανωμένες συζητήσεις, περιλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν τα δελτία ειδήσεων, καθώς και η κάλυψη κατόπιν αιτήματος υποψήφιου βουλευτή της προεκλογικής του δραστηριότητας» (άρθρο 12 παρ. 2 γ του Ν. 3023/2002).

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023

Ερωτήσεις – Απαντήσεις

γ) «Από τους περιορισμούς της παρ. 2 του άρθρου 12 εξαιρούνται οι Πρόεδροι ή Αρχηγοί κομμάτων και οι υποψήφιοι βουλευτές επικρατείας» (άρθρο 12 παρ. 3 του Ν. 3023/2002).

δ) «Επιτρέπεται η επανάληψη της μετάδοσης εμφανίσεων υποψήφιων βουλευτών στα δελτία ειδήσεων της ίδιας ημέρας» (άρθρο 6 παρ. 2 γ της ΚΥΑ Ε/307/29.4.2023).

Για τα περαιτέρω ερωτήματά σας και ιδίως για τη χρονική διάρκεια των εμφανίσεων, σχετικές είναι οι αναλυτικές ρυθμίσεις που περιέχονται στην πρόσφατη Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ Ε/307/29.4.2023), η οποία έχει ευρέως δημοσιοποιηθεί. Έχει δε, αναρτηθεί και στην ιστοσελίδα του ΕΣΡ. Προφανώς, θα λαμβάνετε, τις τυχόν ενημερώσεις της Υπηρεσίας.

Ερώτηση 4: (αρ. πρωτ. 787/22.4.2023)

Ενόψει των προεκλογικών δράσεων την εποχή αυτή, παρουσιάζεται σε εντολέα μου - δημοτικό ραδιοφωνικό σταθμό - η αναγκαιότητα προβολής πολιτικών κομμάτων, παρατάξεων και προσώπων στον αέρα του σταθμού καθώς υπάρχουν και προτάσεις προς το σταθμό για προβολή διαφημιστικών σποτ.

Με τα παραπάνω δεδομένα θα ήθελα να σας θέσω τα παρακάτω εζής : 1) Υπάρχει οποιοσδήποτε περιορισμός προβολής και επαναλήψεως, σε διαφημιστικά σποτάκια πολιτικής φύσεως στα οποία μπορεί να προβάλλονται και υποψήφιοι κομμάτων ή και παρατάξεων? και 2) Υπάρχουν περιορισμοί στην συχνότητα εμφάνισης των υποψηφίων ?

Απάντηση 4:

1) Σύμφωνα με το άρθρο 12 παρ. 1 γ του Ν. 3023/2002 «Κατά την προεκλογική περίοδο απαγορεύεται στους υποψήφιους βουλευτές: ...γ) η προβολή διαφημιστικών μηνυμάτων μέσω των δημόσιων και ιδιωτικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023

Ερωτήσεις – Απαντήσεις

σταθμών ελεύθερης λήψης ή των φορέων παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών».

2) Σχετικές με το δεύτερο ερώτημά σας είναι οι διατάξεις του άρθρου 12 παρ. 2 και 3 του Ν. 3023/2002.

Ερώτηση 5: (αρ. πρωτ. 2166/28.4.2023)

α) Λαμβάνοντας υπόψη τις ερωτήσεις υπ' αριθ. 22 και 30, οι οποίες τέθηκαν υπόψη σας κατά τη διενέργεια της εκλογικής διαδικασίας της 7ης Ιουλίου 2019 οι οποίες έχουν ως εξής: «Ερώτηση 22: Παρακαλώ να μας ενημερώσετε αν ο ραδιοφωνικός σταθμός έχει υποχρέωση μετάδοσης της διακαναλικής συνέντευξης και των 20 κομμάτων που συμμετέχουν στις εθνικές εκλογές 2019 και αν ναι για πόσο χρόνο; (αρ. πρωτοκ. ΕΣΡ 3498/27.6.2019) -Απάντηση: Αναφερόμαστε στο περιεχόμενο του άρθρου 3 παρ. 2 της ΚΥΑ 1510/14.6.2019, η οποία είναι αναρτημένη στον ιστότοπο του Συμβουλίου» και «Ερώτηση 30: Με δεδομένο ότι το άρθρο 3 παράγραφος 1 της ΚΥΑ αναφορικά με την προβολή των κομμάτων και συγκεκριμένα την υποχρέωση των ραδιοτηλεοπτικών μέσων να λάβουν 45λεπτη συνέντευξη από τον αρχηγό εκάστου κόμματος, παρακαλώ όπως μας ενημερώσετε εάν η υποχρέωση αυτή παραμένει ως προς τους ιδιωτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς σε περίπτωση που η ΕΡΤ δεν προβεί σε συνέντευξη. Να σημειωθεί πως η συνέντευξη διάρκειας 45 λεπτών συνιστά υποχρέωση των τηλεοπτικών σταθμών. (αρ. πρωτοκ. ΕΣΡ 3584/4.7.2019) Απάντηση: Το άρθρο 3 παρ. 1 της ΚΥΑ 1582/28.6.2019 ορίζει ότι: «Η ΕΡΤ Α.Ε. έχει την υποχρέωση να μεταδίδει σε εθνικό ραδιοφωνικό και τηλεοπτικό δίκτυο μία συνέντευξη διάρκειας σαράντα πέντε (45') πρώτων λεπτών της ώρας, του αρχηγού ή εκπροσώπου κάθε πολιτικού κόμματος και συνασπισμού συνεργαζόμενων κομμάτων, οι συνδυασμοί των οποίων ανακηρύχθηκαν από τον Άρειο Πάγο για τη συμμετοχή τους στις βουλευτικές εκλογές της 7ης Ιουλίου 2019. Η ΕΡΤ Α.Ε. υποχρεούται να επιτρέπει την απευθείας αναμετάδοση των συνεντεύξεων και να διαθέτει δωρεάν το περιεχόμενο των σχετικών μαγνητοσκοπήσεων ή μαγνητοφωνήσεων σε οποιονδήποτε ενημερωτικό ραδιοφωνικό και τηλεοπτικό σταθμό επίγειας μετάδοσης ελεύθερης λήψης που υποβάλλει αντίστοιχο αίτημα.». Από το κείμενο της διάταξης και ιδίως από το εδάφιο αυτής που αναφέρεται σε «υποβολή αιτήματος» από οποιονδήποτε ιδιωτικό ενημερωτικό ραδιοφωνικό και

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023

Ερωτήσεις – Απαντήσεις

τηλεοπτικό σταθμό για την απευθείας αναμετάδοση των συνεντεύξεων, φρονούμε ότι συνάγεται ότι οι ιδιωτικοί ενημερωτικοί ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί δεν έχουν σχετική υποχρέωση», θα θέλαμε να μας γνωστοποιήσετε αν πράγματι υφίσταται υποχρέωση των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών σταθμών μετάδοσης διακαναλικής συνέντευξης όλων των κομμάτων που θα συμμετάσχουν στις εκλογές της 21ης Μαΐου 2023.

β) Σε εφαρμογή της παρ. 6 του άρθρου 3 του Ν. 4779/2021 «Ενσωμάτωση Οδηγίας (ΕΕ) 2010/13 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10ης Μαρτίου 2010 για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων, όπως έχει τροποποιηθεί με την Οδηγία (ΕΕ) 2018/1808 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Νοεμβρίου 2018» (Α' 27), εξεδόθη η υπ' αριθ. 1/2022 απόφαση του προέδρου του Εθνικού Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου, η οποία καθόριζε τους υπόχρεους εγγραφής στο μητρώο παρόχων Υπηρεσιών Μέσων Επικοινωνίας, το οποίο μητρώο βρίσκεται υπό την εποπτεία του ΕΣΡ. Λαμβάνοντας υπόψη την απάντηση του Συμβουλίου στην υπ' αριθ. 8 τεθείσα ερώτηση για τη διενέργεια εκλογών της 7ης Ιουλίου 2019, η οποία έχει ως εξής: «Ερώτηση 8: Τι ισχύει όσον αφορά στις εμφανίσεις υποψήφιων βουλευτών στις ιστοσελίδες των τηλεοπτικών σταθμών; (αρ. πρωτοκ. ΕΣΡ 3247/2019) -Απάντηση: Ο έλεγχος του περιεχομένου των ιστοσελίδων των ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών δεν εμπίπτει επί του παρόντος στην αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης.», θα θέλαμε να μας γνωστοποιήσετε αν πλέον και κατόπιν της θέσπισης του ως άνω μητρώου παρόχων Υπηρεσιών Μέσων Επικοινωνίας, εμπίπτουν στις υποχρεώσεις του Ν. 3023/2022 και οι ιστότοποι που έχουν κατά νόμο υποχρέωση εγγραφής στο ως άνω μητρώο.

Απάντηση 5:

α) Φρονούμε ότι οι ιδιωτικοί σταθμοί δεν έχουν υποχρέωση μετάδοσης της συνέντευξης του άρθρου 3 παρ. 1 της ΚΥΑ Ε/307/29.4.2023.

β) Η εκλογική νομοθεσία ως έχει διαμορφωθεί δεν υπάγει στην εκλογική διαδικασία άλλους φορείς, πλην των δημόσιων και των ιδιωτικών ενημερωτικών ραδιοφωνικών

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023 Ερωτήσεις – Απαντήσεις

και τηλεοπτικών σταθμών επίγειας μετάδοσης ελεύθερης λήψης και των φορέων παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών μέσω δορυφόρου. Φυσικά, οι άλλοι φορείς ελέγχονται με τις γενικές διατάξεις της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας για ενδεχόμενη τέλεση διοικητικών αδικημάτων, περιλαμβανομένων και των εκλογικών.

Ερώτηση 6: (αρ. πρωτ. 2150/28.4.2023)

Δεδομένου ότι στην οικεία νομοθεσία για την προβολή των υποψήφιων βουλευτών δεν υπάρχει πρόβλεψη για τους παρόχους τηλεοπτικών εκπομπών μέσω διαδικτύου, παρακαλούμε να μας ενημερώσετε για τα εξής: Υφίστανται οποιοδήποτε περιορισμοί στην προβολή των υποψηφίων βουλευτών από web tv, που εκπέμπει ελεύθερα (αποκλειστικά) μέσω διαδικτύου και μέσω συνδρομητικών πλατφορμών, δυνάμει σχετικής έγκρισης μετάδοσης τηλεοπτικής εκπομπής ελεύθερα μέσω διαδικτύου και μέσω συνδρομητικών πλατφορμών από το ΕΣΡ; Σε περίπτωση που το ΕΣΡ κρίνει ότι υφίστανται περιορισμοί και για πάροχο που εκπέμπει ελεύθερα αποκλειστικά μέσω διαδικτύου, αυτοί είναι ανάλογοι των περιορισμών, που προβλέπονται στο άρθρο 47 του π.δ. 26/2012, για τους εθνικής ή περιφερειακής εμβέλειας επίγειους τηλεοπτικούς σταθμούς, λαμβανομένου υπόψη ότι και αρκετοί περιφερειακής εμβέλειας επίγειοι σταθμοί εκπέμπουν σε όλη την επικράτεια μέσω διαδικτύου;

Απάντηση 6:

Η εκλογική νομοθεσία ως έχει διαμορφωθεί δεν υπάγει στην εκλογική διαδικασία άλλους φορείς, πλην των δημόσιων και των ιδιωτικών ενημερωτικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών επίγειας μετάδοσης ελεύθερης λήψης και των φορέων παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών μέσω δορυφόρου. Φυσικά, οι άλλοι φορείς ελέγχονται με τις γενικές διατάξεις της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας για ενδεχόμενη τέλεση διοικητικών αδικημάτων, περιλαμβανομένων και των εκλογικών. (Βλ. και ανωτέρω ερώτηση 5 και αντίστοιχη απάντηση).

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023 Ερωτήσεις – Απαντήσεις

Ερώτηση 7: (αρ. πρωτ. 1707/6.4.2023)

Παρακαλώ όπως εάν είναι δυνατόν ενημερώστε μας αν μουσικά ραδιόφωνα διαδικτυακά και τοπικά θα έχουν το δικαίωμα να προβούν σε πολιτικές διαφημίσεις (εκλογές βουλευτικές – δημοτικές – περιφερειακές 2023).

Απάντηση 7:

Θεωρούμε ότι, επειδή η μετάδοση πολιτικών διαφημίσεων εμπεριέχει μήνυμα - παρότρυνση για επιλογή συγκεκριμένου πολιτικού κόμματος που συμμετέχει στις εθνικές εκλογές, εντάσσεται στην έννοια της πολιτικής δραστηριότητας και, για τον λόγο αυτό, βρίσκεται εκτός του περιεχομένου που μπορεί να μεταδίδει ένας μη ενημερωτικός σταθμός (πρβλ. άρθρο 5 παρ. 5 εδάφια β' επ. Ν. 3592/2007).

Ερώτηση 8: (αρ. πρωτ. 2091/26.4.2023)

Στις σχετικές ερωτήσεις προς το ΕΣΡ για τις Βουλευτικές Εκλογές του 2019 περιλαμβάνονται τα κατωτέρω: «Ερώτηση 13: Επιτρέπεται η εμφάνιση υποψήφιων βουλευτών σε μη ενημερωτικού χαρακτήρα ραδιοφωνικούς σταθμούς; (αρ. πρωτοκ. ΕΣΡ 3412/21.6.2019) Απάντηση: Η απάντηση στο ερώτημα σας είναι αρνητική. (Βλ. σχετικά απαντήσεις στις ερωτήσεις 2, 5 και 15 των αυτοδιοικητικών εκλογών και απάντηση στην ερώτηση 11 των ευρωεκλογών)». Σε σημερινή ανάρτηση στην επίσημη ιστοσελίδα του ΕΣΡ αναφέρεται ότι: «Υποχρέωση υποβολής των στοιχείων δεν έχουν οι τηλεοπτικοί και ραδιοφωνικοί σταθμοί, που μεταδίδουν μόνον σύντομα δελτία ειδήσεων και δεν περιλαμβάνουν στο πρόγραμμά τους ενημερωτικές εκπομπές οποιασδήποτε μορφής. Κατ' εξαίρεση, υποχρεούνται να υποβάλλουν τους πίνακες των ενημερωτικών προγραμμάτων τηλεοπτικοί και ραδιοφωνικοί σταθμοί, που σε εκπομπές τους – έστω μη ενημερωτικές – φιλοξενούν πολιτικά πρόσωπα ή υποψηφίους έστω και αν το αντικείμενό τους δεν συνδέεται αμέσως με τις εκλογές για την ανάδειξη μελών της Βουλής των Ελλήνων».

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023

Ερωτήσεις – Απαντήσεις

Δεδομένων των ανωτέρω, παρακαλούμε να μας διευκρινίσετε εάν τελικώς είναι επιτρεπτή η εμφάνιση υποψήφιων βουλευτών σε μη ενημερωτικού χαρακτήρα τηλεοπτικούς ή ραδιοφωνικούς σταθμούς, ανεξάρτητα από το εάν το αντικείμενό τους δεν συνδέεται αμέσως με τις εκλογές για την ανάδειξη μελών της Βουλής των Ελλήνων.

Σε περίπτωση που αυτή δεν είναι επιτρεπτή σε καμία περίπτωση, παρακαλούμε να μας διευκρινίσετε ποιο είναι το ακριβές νόημα της ως άνω υποχρέωσης των μη ενημερωτικών μέσων να υποβάλλουν πίνακες εμφανίσεων υποψηφίων.

Απάντηση 8:

Φρονούμε ότι:

- α) Οι μη ενημερωτικού χαρακτήρα σταθμοί δεν επιτρέπεται κατά την προεκλογική περίοδο να φιλοξενούν υποψήφιους βουλευτές για οποιοδήποτε θέμα.
- β) Αν όμως, κάποιος εξ αυτών έχει διαφορετική γνώμη και προβεί σε τέτοια φιλοξενία, πρέπει να αποστείλει σχετική ενημέρωση στο ΕΣΡ όπως, (οφείλουν να) πράττουν όλοι οι φορείς.
- γ) «Το ακριβές νόημα της ως άνω υποχρέωσης» είναι ότι, αν υπάρξει στην πράξη τέτοια περίπτωση, το αρμόδιο για την τελική απόφαση συλλογικό όργανο (ήτοι, η Ολομέλεια) θα κρίνει σχετικώς μετά – βεβαίως – από ακρόαση και του διοικουμένου.

Ερώτηση 9: (αρ. πρωτ. 2196/30.4.2023)

Δεδομένου ότι, με τα άρθρα 14 και 15 του Συντάγματος, κατοχυρώνεται συνταγματικά η διά του τύπου, έντυπου και ηλεκτρονικού, ελευθερία της έκφρασης και πληροφόρησης, στην δε παράγραφο 2 του άρθρου δεύτερου του π.δ. 77/2003 προβλέπεται ότι κατά την εφαρμογή του ως άνω Κώδικα Δεοντολογίας «ισχύει η απορρέουσα από το Σύνταγμα και γενόμενη δεκτή από τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας αρχή της στάθμισης κατά περίπτωση του τυχόν διακυβευόμενου δημοσίου συμφέροντος», θεωρούμε ότι και κατά τη διάρκεια της προεκλογικής

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023

Ερωτήσεις – Απαντήσεις

περιόδου είναι αναγκαία η προβλεπόμενη συνταγματικώς εφαρμογή της αρχής της στάθμισης, στο πλαίσιο της οποίας, εμφανίσεις υπουργών για θέματα αρμοδιότητάς τους, οι οποίες αφορούν σε ζητήματα μείζονος εθνικού ενδιαφέροντος θα πρέπει να εξαιρούνται από τις κατά τα ως άνω προεκλογικές ρυθμίσεις. Δεδομένων των ανωτέρω, η εμφάνιση ή/και δήλωση στον έντυπο ή ηλεκτρονικό τύπο του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη και ήδη υποψηφίου βουλευτή κ. Π. Θεοδοωρικάκου για την σύλληψη δύο ατόμων κατόπιν εντάλματων σύλληψης για τη δολοφονία του Δημοσιογράφου Γεωργίου Καραιβάζ, δεν πρέπει να προσμετρηθούν στον συνολικά επιτρεπόμενο από το νόμο αριθμό εμφανίσεων του συγκεκριμένου υποψηφίου βουλευτή, στο πλαίσιο της, κατά τα ανωτέρω, εφαρμογής της «Αρχής της Στάθμισης», και θα πρέπει να εξαιρεθούν για λόγους δημοσίου συμφέροντος, ως αφορώσες σε συγκεκριμένο ζήτημα μείζονος εθνικού ενδιαφέροντος.

Περαιτέρω στην προκειμένη, περίπτωση, η σπουδαιότητα του θέματος, αλλά και το έκτακτο, αιφνίδιο και απρόβλεπτο αντικείμενο αυτού, το γεγονός ότι αφορούσε την ανθρωποκτονία του συγκεκριμένου δημοσιογράφου η οποία απασχόλησε εντονότατα τον διεθνή τύπο αλλά και κορυφαίους ευρωπαϊκούς και παγκόσμιους θεσμούς, με αρνητική δημοσιότητα για την Ελληνική Δημοκρατία και το κράτος δικαίου στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, σχετικά με την εν λόγω δολοφονία μόλις προ ολίγων ημερών προβλήθηκε ρεπορτάζ στη Γερμανική Ραδιοτηλεόραση ARD με τίτλο «Ανησυχία για το κράτος δικαίου στην Ελλάδα» στο οποίο αναφέρεται ότι η Ελλάδα είναι ουραγός στο δείκτη ελευθερίας του τύπου, η δε Αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Κατερίνα Μπάρλεν επισήμανε ότι η δολοφονία Καραιβάζ είναι η μοναδική από τις πολλές δολοφονίες δημοσιογράφων στην Ευρώπη όπου οι αστυνομικές έρευνες έκαναν τη παραμικρή πρόοδο. Η Ολλανδή ευρωβουλευτής Σοφί Ιντ Φελντ δήλωσε «είχαμε πιστέψει στο κράτος δικαίου στην Ελλάδα και σήμερα ανησυχούμε πολύ». Κορυφαίες ευρωπαϊκές εφημερίδες Le Monde, η Liberation, Guardian, το Al Jazeera, το Reuters, τα οποία αναπαρήχθησαν από όλα τα διεθνή μέσα με κείμενα τους αναφέρονταν στην δολοφονία δημοσιογράφου. Κυρίως, όμως, το θέμα ανέδειξε και η αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις Αξίες και τη Διαφάνεια, Βέρα Τζούροβα με δήλωση της. Συγκεκριμένα ανέφερε ότι «Η δικαιοσύνη πρέπει να αποδοθεί και η ασφάλεια των

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023 Ερωτήσεις – Απαντήσεις

δημοσιογράφων πρέπει να είναι εγγυημένη». Με το από 14-4-2023 έγγραφο του Υπουργείου Εξωτερικών με θέμα «Υπόθεση δολοφονίας Γ. Καραιβάζ Μεταφορά ήδη αναρτημένης στη πλατφόρμα του ΣΤΕ για την ασφάλεια των δημοσιογράφων, καταγγελίας» επισημαίνεται ότι στο από 12-4-2023 έγγραφο της ΜΑ Στρασβούργου έγινε μεταφορά της καταγγελίας για τη δολοφονία Καραιβάζ στη κατηγορία «Ατιμωρησία για φόνο», λόγω εκτίμησης των αρμοδίων περί έλλειψης επαρκούς προόδου στη διερεύνηση της υπόθεσης. Επί του ίδιου θέματος έχουν λάβει αρνητικές θέσεις για τη χώρα μας το Συμβούλιο της Ευρώπης, διεθνείς ΜΚΟ και προσφάτως και ο Ευρωπαίος Επίτροπος Δικαιοσύνης κ. Reynders.

Απάντηση 9:

Φρονούμε ότι η ενημέρωση του κοινού από ραδιοτηλεοπτικούς φορείς με αναφορά σε δράσεις ή δηλώσεις υπουργών, που είναι και υποψήφιοι βουλευτές, είναι δυνατόν και πρέπει, για προφανείς λόγους ισότητας μεταξύ των υποψηφίων να γίνεται χωρίς άμεση προβολή ή ακρόαση των ίδιων των υπουργών. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να εξετάζεται και να κρίνεται, εάν ο τρόπος που καλύπτεται το γεγονός γίνεται ή όχι προς καταστρατήγηση των σχετικών ρυθμίσεων και ιδίως, εάν αρκεί η αναφορά στην είδηση, χωρίς άμεση εμφάνιση ή ακρόαση του υποψήφιου βουλευτή – υπουργού (πρβλ. ερώτηση 1 ανωτέρω και αντίστοιχη απάντηση).

Ερώτηση 10: (αρ. πρωτ. 2193/30.4.2023)

Σύμφωνα με την αναρτημένη στην ιστοσελίδα του ΕΣΡ επίσημη ανακοίνωση, το σύνολο των ραδιοτηλεοπτικών σταθμών κλήθηκε από το ΕΣΡ να υποβάλει καθ' όλη τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου για τις Εθνικές Εκλογές της 21/5/2023 σε καθημερινή βάση συμπληρωμένο τον πίνακα (σε μορφή Microsoft Excel), σύμφωνα με τις αναλυτικές οδηγίες για τη συμπλήρωση του πίνακα αναφέρονται μέσα στο ίδιο αρχείο, στο φύλλο με τίτλο «ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΠΙΝΑΚΑ».

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023

Ερωτήσεις – Απαντήσεις

Σε σχέση με την ως άνω επίσημη ανακοίνωση, παρακαλούμε για τις διευκρινίσεις εκ μέρους του Συμβουλίου σε σχέση με τα ακόλουθα :

Α. Πέραν της ως άνω επίσης δημόσιας ανακοίνωσης, μέλη της Ένωσής μας καθώς και ο επίσης πανελλαδικής εμβέλειας τηλεοπτικός σταθμός OPEN, έχουν λάβει κατ'ιδίαν, είτε τηλεφωνικώς, είτε μέσω email, αντιφατικές ενημερώσεις περί του είδους του Πίνακα που πρέπει να συμπληρώνεται και να υποβάλλεται σε ημερήσια βάση, με την πλέον πρόσφατη ενημέρωση ότι ειδικώς για τους τηλεοπτικούς σταθμούς εθνικής εμβέλειας, πλέον της συμπλήρωσης του ανωτέρω Πίνακα υφίσταται και η υποχρέωση καταγραφής των χρόνων εμφάνισης πολιτικών κομμάτων και υποψηφίων εν όψει της προεκλογικής περιόδου, στο πλαίσιο της λίστας πολυφωνίας που υποβάλλεται στο ΕΣΡ μηνιαίως.

Περαιτέρω, κάποια μέλη μας, έχουν λάβει με τον ίδιο ως άνω τρόπο, περαιτέρω διευκρινιστικές οδηγίες σε σχέση με τη συμπλήρωση της ως άνω μηνιαίας λίστας πολυφωνίας, για τον τρόπο καταγραφής των ειδικών προεκλογικών εκπομπών (ΔΙΑΚΑΝΑΛΙΚΗ, ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ, ΟΜΑΔΙΚΗ, ΔΕΚΑΛΕΠΤΟ κλπ) στην συγκεκριμένη λίστα, η οποία ως γνωστόν δεν περιέχει στην κατηγοριοποίηση της τυπολογίας προγραμμάτων, ειδικούς αριθμούς αντιστοίχισης σχετικών κατηγοριών προγραμμάτων.

Β. Επειδή, τα ανωτέρω, έχουν, ευλόγως φρονούμε, προκαλέσει σύγχυση, παρακαλούμε όπως επιβεβαιωθούν εκ μέρους του Συμβουλίου σας τα εξής :

1. Ειδικώς οι τηλεοπτικοί σταθμοί ελεύθερης λήψης πανελλαδικής εμβέλειας γενικού περιεχομένου, ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΑΡΙΘΜ. ΠΡΩΤ : 2193 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : Κυριακή 30/04/2023 21:14 2

α) θα αποστέλλουν σε ημερήσια βάση μόνο τον Πίνακα Εμφάνισης Υποψηφίων, σύμφωνα με τις οδηγίες συμπλήρωσης που είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του ΕΣΡ

β) θα αποστείλουν κατά τους συνήθεις χρόνους παράδοσης, τις μηνιαίες λίστες πολυφωνίας, συμπληρωμένες κατά τον συνήθη τρόπο, με την προσθήκη ενημερώσεων σχετικά με την κατηγορία Εκπομπής νο 5 (της λίστας πολυφωνίας), κατόπιν διευκρίνισης εκ μέρους υπαλλήλου του ΕΣΡ, των εξής: ΠΡΟΕΚΛΟΓΙΚΗ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023

Ερωτήσεις – Απαντήσεις

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ- ΕΚΔΗΛΩΣΗ/ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ/ΔΕΚΑΛΕΠΤΟ/ΟΜΑΔΙΚΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ/ΔΙΑΚΑΝΑΛΙΚΗ. Στην περίπτωση αυτή, στο πεδίο της λίστας στελεχών στην γραμμή «ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΤΕΛΕΧΟΣ» ή «ΣΤΕΛΕΧΟΣ» συμπληρώνεται πχ ΔΙΑΚΑΝΑΛΙΚΗ ή ΔΕΚΑΛΕΠΤΟ κλπ και στην από κάτω γραμμή «ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ/ΦΟΡΕΑΣ» συμπληρώνεται το κόμμα (ή τον συνδυασμό) που πραγματοποίησε την ΔΙΑΚΑΝΑΛΙΚΗ ή το ΔΕΚΑΛΕΠΤΟ κλπ. Επειδή κατά τα ανωτέρω, οι συγκεκριμένες, βάσει των ως άνω διευκρινίσεων, καταγραφές δεν μπορεί να υποστηρίξουν λόγω της μορφής της λίστας πολυφωνίας την κατηγορία εκπομπής «ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ» (καθώς πρέπει να αναφέρονται ονόματα εμφανιζομένων), θεωρούμε σκόπιμο να προστεθεί στην λίστα πολυφωνίας Κωδικός Κατηγοριοποίησης ΟΜΑΔΙΚΗ, πχ (7.Ομαδική), ώστε να είναι δυνατό να γίνει ορθή καταχώρηση.

2. Σε σχέση με τον Πίνακα εμφάνισης Υποψηφίων, που έχει τη μορφή που καθορίζεται στην ιστοσελίδα του ΕΣΡ, επανερχόμαστε στο συμπέρασμα της αναρτηθείσας απάντησης υπ, αρ, 2 ως προς την καταγραφή σε αυτόν της εμφάνισης και των αρχηγών των κομμάτων και παρακαλούμε για την επαναξιολόγηση εκ μέρους του Συμβουλίου, λαμβανομένων υπόψιν των κατωτέρω : Φρονούμε ότι ο συγκεκριμένος πίνακας, ως προς τους τηλεοπτικούς σταθμούς πανελλαδικής εμβέλειας, θα πρέπει να αντιμετωπιστεί όπως είχε ισχύσει και στο παρελθόν, ήτοι να καταγράφει τις εμφανίσεις των υποψηφίων βουλευτών για τους οποίους ισχύει ο κατά νόμο περιορισμός της μιας εμφάνισης ανά σταθμό πανελλαδικής εμβέλειας, καθώς καταφανώς, αυτό είναι και το ζητούμενο της σχετικής καταγραφής.

Ως εκ τούτου, δεν θα πρέπει να περιλαμβάνεται σε αυτό η καταγραφή εμφανίσεων των αρχηγών κομμάτων και βουλευτών επικρατείας, που θα πολλαπλασιάσει τον όγκο εισαγωγής στοιχείων, σε υπέρτατο βαθμό, καθιστώντας αντιστοίχως υπέρμετρα χρονοβόρα τόσο την σε ημερήσια βάση κατάρτιση του Πίνακα εκ μέρους των σταθμών πανελλαδικής εμβέλειας, όσο και τον έλεγχο εκ μέρους του Συμβουλίου σε σχέση με το πραγματικώς ζητούμενο.

Εξάλλου, την επιμέρους πληροφορία για τις εμφανίσεις των πολιτικών αρχηγών και την εν γένει προβολή κομμάτων και διάθεση χρόνου στους τηλεοπτικούς σταθμούς

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023 Ερωτήσεις – Απαντήσεις

πανελλαδικής εμβέλειας, θα την λαμβάνει το ΕΣΡ από τον έτερο πίνακα που ζητείται, τη μηνιαία λίστα πολυφωνίας που προσκομίζεται από τους τηλεοπτικούς σταθμούς κατά τα ανωτέρω.

Παρακαλούμε για την τοποθέτηση του Συμβουλίου σας ως προς τα ανωτέρω, ειδικά για τους τηλεοπτικούς σταθμούς πανελλαδικής εμβέλειας γενικού περιεχομένου, το συντομότερο δυνατόν, προκειμένου τα μέλη μας να είναι σε θέση να ανταποκριθούν αντιστοίχως.

Απάντηση 10:

α. Οι τηλεοπτικοί σταθμοί εθνικής εμβέλειας πρέπει να αποστέλλουν στο ΕΣΡ κατά την διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, καθημερινώς, συμπληρωμένη την φόρμα που έχει αναρτηθεί στον ιστότοπό του και αφορά την παρουσία υποψηφίων σε εκπομπές της προηγούμενης ημέρας.

Όσον αφορά την ετήσια έρευνα πολιτικής πολυφωνίας, αποστέλλουν συμπληρωμένη την φόρμα πολιτικής πολυφωνίας, η οποία περιλαμβάνει όλα τα δελτία ειδήσεων και τις κάθε είδους δημοσιογραφικές, ενημερωτικές, πολιτικές εκπομπές, εν ευθέτω χρόνο κατά τα παγίως ισχύοντα. Στην φόρμα της έρευνας πολιτικής πολυφωνίας, παρέχεται ο κωδικός εκπομπής «ΠΡΟΕΚΛΟΓΙΚΗ» (κωδικός 5) που χρησιμοποιείται για εκπομπές προεκλογικού χαρακτήρα όπως «ΣΥΝΝΕΤΕΥΞΗ» «ΣΥΝΝΕΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ», «ΔΕΚΑΛΕΠΤΟ», «ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ» κ.λ.π., όταν αυτές είναι ξεχωριστές εκπομπές. Στην περίπτωση αυτή, στο πεδίο στελεχών καταχωρίζεται στην γραμμή ΣΤΕΛΕΧΟΣ, αντί συγκεκριμένου στελέχους, η λέξη «ΣΥΝΝΕΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ» και στην γραμμή ΚΟΜΜΑ/ΦΟΡΕΑΣ το αντίστοιχο κόμμα.

β. Φρονούμε ότι, οι εμφανίσεις των αρχηγών των κομμάτων είναι αναγκαίο να γνωστοποιούνται στο ΕΣΡ σε ημερήσια βάση, κατά την προεκλογική περίοδο, όπως ακριβώς είχε ισχύσει και στο παρελθόν.

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023 Ερωτήσεις – Απαντήσεις

Διευκρινίζεται ότι η γνωστοποίηση αφορά μόνο το γεγονός της εμφάνισης των αρχηγών των κομμάτων και όχι τον χρόνο (την διάρκεια) της εμφάνισης.

Ερώτηση 11: (αρ. πρωτ. 2240/2.5.2023)

Παρακαλώ όπως καθοριστούν σαφώς οι εβδομάδες της προεκλογικής περιόδου καθώς έχει σημασία αναφορικά με την προβολή των δεκαλέπτων και την μετακύλιση του δεκαλέπτου της πρώτης εβδομάδας στη δεύτερη σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 5 της ΚΥΑ Ε/307/28.04.2023. Παρακαλώ επιβεβαιώστε ότι οι εβδομάδες καθορίζονται ως εξής: 1 η εβδομάδα: 23-30/4 2 η εβδομάδα: 1-7/5 3 η εβδομάδα: 8-14/5 4 η εβδομάδα: 15-19/5.

Απάντηση 11:

Το άρθρο 3 παρ. 5 της ΚΥΑ Ε/307/29.4.2023 ορίζει: «Η ΕΡΤ Α.Ε., καθώς και οι ιδιωτικοί ενημερωτικοί ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί επίγειας μετάδοσης ελεύθερης λήψης, αντίστοιχα, καθώς και οι φορείς παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών μέσω δορυφόρου, έχουν υποχρέωση να διαθέσουν δωρεάν ένα δεκάλεπτο την εβδομάδα από 07:00` έως 01:00` σε καθένα από τα πολιτικά κόμματα και τους συνασπισμούς συνεργαζόμενων κομμάτων, για την παρουσίαση του προγράμματός τους ή όποια άλλη πολιτική δραστηριότητα επιλεγεί από αυτά. Δεν επιτρέπεται η μετακύλιση, ούτε η συσσώρευση των δεκαλέπτων, με εξαίρεση τη μετακύλιση του δεκαλέπτου της πρώτης εβδομάδος της προεκλογικής περιόδου αποκλειστικώς στη δεύτερη».

Το άρθρο 241 του Αστικού Κώδικα ορίζει: «Η προθεσμία αρχίζει την επόμενη της ημέρας όπου έγινε το γεγονός που αποτελεί την αφετηρία της».

Το άρθρο 243 του Αστικού Κώδικα ορίζει: «Προθεσμία που έχει υπολογιστεί σε βδομάδες λήγει μόλις περάσει η αντίστοιχη ομώνυμη ημέρα της τελευταίας εβδομάδας».

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023 Ερωτήσεις – Απαντήσεις

Δυνάμει των ανωτέρω διατάξεων και ιδίως: ενόψει του γεγονότος ότι ναι μεν με το άρθρο 7 της ΚΥΑ Ε/307/29.4.2023 ορίζεται ότι «η ισχύς της παρούσας αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως», στο άρθρο 3 παρ. 5 εδ. β, όμως, γίνεται αναφορά σε «πρώτη εβδομάδα της προεκλογικής περιόδου» (πράγμα που σημαίνει αναδρομική εφαρμογή της ρύθμισης), θεωρούμε ότι η πρώτη εβδομάδα δωρεάν διάθεσης δεκαλέπτου σε καθένα από τα πολιτικά κόμματα αρχίζει από την έναρξη της προεκλογικής περιόδου, ήτοι από την 00.01 ώρα της 23^{ης} Απριλίου 2023.

Κατά συνέπεια, οι εβδομάδες της προεκλογικής περιόδου είναι οι εξής:

1^η εβδομάδα: 23, 24, 25, 26, 27, 28 και 29 Απριλίου 2023

2^η εβδομάδα: 30 Απριλίου, 1, 2, 3, 4, 5 και 6 Μαΐου 2023

3^η εβδομάδα: 7, 8, 9, 10, 11, 12 και 13 Μαΐου 2023

4^η εβδομάδα: 14, 15, 16, 17, 18 και 19 Μαΐου 2023 (ατελής εβδομάδα)

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023

Ερωτήσεις – Απαντήσεις

Ερώτηση 12: (αρ. πρωτ. 2282/3.5.2023)

Παρακαλώ όπως μας ενημερώσετε , εάν τα μέτρα για τους υποψηφίους των εκλογών της 21ης Μαΐου και με βάση την ΚΥΑ που δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Τεύχος 2ο/ 29 Απριλίου 2023/Αριθμός Φύλλου 2881) συμπεριλαμβάνουν και τα διαδικτυακά ραδιόφωνα (τα οποία δεν είναι αδειοδοτούμενα), σε ό,τι αφορά παρουσίες υποψηφίων.

Απάντηση 12:

Η εκλογική νομοθεσία ως έχει διαμορφωθεί δεν υπάγει στην εκλογική διαδικασία άλλους φορείς, πλην των δημόσιων και των ιδιωτικών ενημερωτικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών επίγειας μετάδοσης ελεύθερης λήψης και των φορέων παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών μέσω δορυφόρου. Φυσικά, οι άλλοι φορείς ελέγχονται με τις γενικές διατάξεις της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας για ενδεχόμενη τέλεση διοικητικών αδικημάτων, περιλαμβανομένων και των εκλογικών. (Βλ. και ερωτήσεις 5 και 6 και αντίστοιχες απαντήσεις ανωτέρω).

Ερώτηση 13: (αρ. πρωτ. 2306/4.5.2023)

Παρακαλούμε για την απάντηση του ΕΣΡ σε σχέση με το κατωτέρω: Ο σταθμός μας παρέλαβε 10λεπτο πολιτικού κόμματος προς μετάδοση βάσει της σχετικής ΚΥΑ. Στο ως άνω 10λεπτο παρουσιάζονται, μεταξύ άλλων, φωτογραφίες πολιτών, με εμφανή τα χαρακτηριστικά τους, από αίθουσα νοσοκομείου (ασθενείς σε ράντζα) καθώς και σε εμφανώς δύσκολη θέση (σκηνές οδύνης κλπ από πυρκαγιές).

Λαμβανομένων υπόψιν:

α) ότι οι φωτογραφίες αυτές αποτελούν, κατά το νόμο, προσωπικά δεδομένα τρίτων προσώπων, για τη χρήση και επεξεργασία των οποίων στο εν λόγω 10λεπτο, το ενδιαφερόμενο κόμμα, ως ενημερωθήκαμε κατά τη σχετική τηλεφωνική μας

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023

Ερωτήσεις – Απαντήσεις

επικοινωνία με εκπρόσωπό του, δεν έχει διαθέσει σχετική έγγραφη συναίνεση των εικονιζόμενων προσώπων,

β) προηγούμενη κρίση της Αρχής προστασίας προσωπικών Δεδομένων, ως προς την άνευ συναινέσεως χρήση φωτογραφιών πολιτών από πολιτικό κόμμα στο παρελθόν (Απόφαση Αρχής προστασίας υπ.αρ. 117/2012),

γ) έτερο πρόσφατο προηγούμενο δημόσιας διαμαρτυρίας ιδιώτη (εθελοντή πυροσβέστη) για χρήση φωτογραφίας του από κόμμα, μετά την πυρκαγιά στη Βαρυμπόμπη το καλοκαίρι 2021, χωρίς τη συναίνεσή του,

δ) το γεγονός ότι η - παρά τω νόμω - χρήση, επεξεργασία, μετάδοση προσωπικών δεδομένων συνιστά, μεταξύ άλλων και ποινικό αδίκημα κατά το νόμο 4624/2019, παρακαλούμε όπως μας ενημερώσετε, εάν οφείλουμε να μεταδώσουμε το ως άνω 10 λεπτο με το συγκεκριμένο περιεχόμενο. Θερμή παράκληση για την, κατά το δυνατόν, συντομότερη απάντησή σας, δεδομένου ότι διανύουμε τη 2η εκλογική εβδομάδα, κατά την οποία υπάρχει, κατ'εξάιρεση, σύμφωνα με την σχετική ΚΥΑ, δυνατότητα μετακύλησης 10 λέπτων των πολιτικών κομμάτων της 1ης εβδομάδας και ως εκ τούτου, υπάρχει αντικειμενική ανάγκη άμεσου προγραμματισμού των προς μετάδοση υλικών που παραδίδονται από τα κόμματα, μεταξύ των οποίων και το ως άνω ενδιαφερόμενο.

Απάντηση 13:

Ο πολιτικός λόγος αποτελεί εκδήλωση της ελευθερίας της έκφρασης, υπόκειται όμως σε περιορισμούς, ώστε να διασφαλίζεται η αξία του ατόμου και ο σεβασμός της προσωπικότητάς του.

Οι ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί δεν υποχρεούνται, ουδέ καν δικαιούνται να μεταδίδουν στο πλαίσιο πληροφόρησης και ενημέρωσης του κοινού, περιεχόμενο στο οποίο προβάλλονται εικόνες προσώπων που ελήφθησαν χωρίς τη συναίνεσή τους (δεδομένου ότι κάθε ενήλικο άτομο, και μόνο αυτό, αποφασίζει για την χρήση της

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023

Ερωτήσεις – Απαντήσεις

εικόνας του, η οποία αποτελεί έκφραση της προσωπικότητάς του) και γενικότερα περιεχόμενο που εμπεριέχει τέλεση αξιόποινης πράξης ή διοικητικού αδικήματος.

Πρέπει, πάντως, να κρίνεται και να εκτιμάται κατά περίπτωση, εάν το περιεχόμενο (10λεπτου) μηνύματος ενός κόμματος για την παρουσίαση του προγράμματός του συνιστά παραβίαση διάταξης νόμου ή ενδέχεται να εμπεριέχει ή να συνιστά αξιόποινη πράξη.

Ενόψει αυτών, θεωρούμε ότι (10λεπτο) μήνυμα πολιτικού κόμματος που περιέχει εικόνες προσώπων που έχουν ληφθεί χωρίς τη συναίνεσή τους, και ειδικά προσώπων που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, δεν επιτρέπεται.

Ερώτηση 14: (αρ. πρωτ. 2349/5.5.2023)

Είμαι Νομικός Σύμβουλος Υποψηφίου Βουλευτή. Την προσεχή Κυριακή στις 7 Μαΐου 2023 ο Υποψήφιος επιθυμεί να παραβρεθεί, χωρίς να μιλήσει, στη Θεία Λειτουργία και στη Δοξολογία που θα πραγματοποιηθεί στη Μητρόπολη Αθηνών για το προσκύνημα της ιεράς εικόνας του " Άξιον Εστί" . Η μετάδοση της Θείας Λειτουργίας και της δοξολογίας πρόκειται να μεταδοθεί ζωντανά από την ΕΡΤ. Η ερώτησή μου είναι: Προσμετράται η παρουσία του υποψηφίου στις προεκλογικές τηλεοπτικές εμφανίσεις; Τονίζω πως ο υποψήφιος δεν θα μιλήσει, απλώς θα παραβρίσκεται και θα παρακολουθεί τη Θεία Λειτουργία και τη δοξολογία.

Απάντηση 14:

Το άρθρο 12 παρ. 2 γ του Ν. 3023/2002 ορίζει: «Ως εμφανίσεις κατά την έννοια της παρούσας παραγράφου θεωρούνται οι προσωπικές συνεντεύξεις των υποψηφίων, η συμμετοχή τους σε οργανωμένες συζητήσεις, περιλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν τα δελτία ειδήσεων, καθώς και η κάλυψη, κατόπιν αιτήματος του υποψηφίου βουλευτή «και υποψηφίου μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου». της προεκλογικής του δραστηριότητας».

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023 Ερωτήσεις – Απαντήσεις

Το άρθρο 30 παρ. 2 του Ν. 3023/2002 ορίζει: «Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, που εκδίδεται μετά από γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης και πρόταση της Διακομματικής Επιτροπής Εκλογών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια, σχετικά με τις εμφανίσεις στα κρατικά και ιδιωτικά ραδιοτηλεοπτικά μέσα των υποψήφιων βουλευτών και των οριζόμενων εκπροσώπων των κομμάτων ή των συνασπισμών και τίθενται περιορισμοί για την αποτροπή της έμμεσης προβολής των υποψηφίων βουλευτών».

Το άρθρο 6 παρ. 2 της ΚΥΑ Ε/307/29.4.2023 ορίζει: «α. Απαγορεύονται, πέραν των επιτρεπόμενων εμφανίσεων, οι δηλώσεις των υποψηφίων βουλευτών σε Τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς. β. Απαγορεύεται στην ΕΡΤ Α.Ε. και στους ιδιωτικούς ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς επίγειας μετάδοσης, καθώς και στους φορείς παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών μέσω δορυφόρου να μεταδίδουν μηνύματα των υποψηφίων βουλευτών, καθώς και η με οποιονδήποτε τρόπο έμμεση προβολή τους, όπως η αναφορά σε αυτούς κατά τη διάρκεια εκπομπών, εκτός των εκπομπών πολιτικού λόγου».

Ενόψει των ανωτέρω φρονούμε ότι η προβολή από τηλεοπτικό σταθμό υποψηφίου βουλευτή που παρίσταται σε δοξολογία θα πρέπει να χαρακτηριστεί εμφάνιση, ως συνιστώσα έμμεση προβολή κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων. Πρέπει, πάντως, να κρίνεται κατά περίπτωση και να εκτιμάται εάν η προβολή υποψηφίου βουλευτή γίνεται ή όχι προς καταστρατήγηση των σχετικών διατάξεων.

Ερώτηση 15:

(αρ. πρωτ. 2359/5.5.2023)

Παραλάβαμε από πολιτικό κόμμα προς τηλεοπτική μετάδοση δεκάλεπτο πρόγραμμα, κατά τη διάρκεια του οποίου ο κεντρικός εκφωνητής αναφέρει: «ρήξη με εκείνους που πλουτίζουν και κάνουν τα πάντα για να μην αλλάξει τίποτα, όπως οι μαυραγορίτες της Κατοχής». Την ίδια στιγμή, που ακούγεται η απαξιωτική φράση «μαυραγορίτες της Κατοχής» προβάλλονται φωτογραφίες συγκεκριμένων φυσικών προσώπων, απολύτως

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023

Ερωτήσεις – Απαντήσεις

αναγνωρίσιμων, με σκοπό και αποτέλεσμα την άμεση σύνδεσή τους με τον ως άνω χαρακτηρισμό. Σημειωτέον ότι τα ονόματα των εικονιζόμενων επιχειρηματιών αναφέρονται ρητά και στη συνέχεια του μηνύματος (δεκαλέπτου).

Η φράση «μαυραγορίτες της Κατοχής» αναφέρεται, όπως είναι γνωστό, σε συγκεκριμένες πράξεις που συνιστούν αξιόποινη, εγκληματική, συμπεριφορά, με ιδιαίτερη απαξία. Η απόδοση αυτού του χαρακτηρισμού σε συγκεκριμένα πρόσωπα, τα οποία προσδιορίζονται ευθέως, με την ταυτόχρονη προβολή της εικόνας τους, στοιχειοθετεί προδήλως το αδίκημα της συκοφαντικής δυσφήμισης (363 Π.Κ.), υποδηλώνοντας παράλληλα έντονη καταφρόνηση προς το πρόσωπό τους με έκδηλο σκοπό εξύβρισης (361 Π.Κ.) και προσβολής της προσωπικότητάς τους (57 επ. Α.Κ., άρθρα 3 παρ. 1 ν. 2328/1995, 9 του Π.Δ. 77/2003, κ.ά.), καθ' υπέρβαση κάθε αναγκαίου μέτρου. Επιπλέον, οι παραπάνω φράσεις συνιστούν υποβάθμιση της αξιούμενης από το Σύνταγμα ποιοτικής στάθμης (άρθρο 15 παρ. 2), παραβιάζουν την ευπρέπεια στη γλώσσα και τη συμπεριφορά (άρθρο 2 Π.Δ. 77/2003) και υπερβαίνουν σαφώς τον επιδιωκόμενο από την κείμενη νομοθεσία σκοπό της μετάδοσης των δεκαλέπτων, που είναι η ενημέρωση του εκλογικού σώματος για το πρόγραμμα των πολιτικών κομμάτων (άρθρα 10 ν. 3023/2002, 3 παρ. 5 ΚΥΑ Ε/307/2023). Συνεπώς, πρόκειται για υλικό που εμπεριέχει αξιόποινες πράξεις, παραβιάζει την κείμενη ραδιοτηλεοπτική, αλλά και την εκλογική νομοθεσία και εκθέτει τους τηλεοπτικούς σταθμούς και τους νομίμους εκπροσώπους τους σε κίνδυνο έγερσης αστικών αξιώσεων από τα αναφερόμενα και εμφανιζόμενα (χωρίς προφανώς τη συναίνεσή τους) πρόσωπα, καθώς και επιβολής διοικητικών κυρώσεων. Λαμβάνοντας υπ' όψιν τα παραπάνω σε συνδυασμό με:

- Την εκπεφρασμένη μέχρι σήμερα θέση του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ) ότι «ο πολιτικός λόγος αποτελεί εκδήλωση της ελευθερίας της έκφρασης, υπόκειται όμως σε περιορισμούς, ώστε να διασφαλίζεται η αξία του ατόμου και ο σεβασμός της προσωπικότητάς του», οι δε ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί «δεν υποχρεούνται, ούτε καν δικαιούνται» να μεταδίδουν στο πλαίσιο πληροφόρησης και ενημέρωσης του κοινού, περιεχόμενο που αντίκειται στα ανωτέρω και ιδίως τις διευκρινίσεις που έχουν παρασχεθεί μέχρι σήμερα επί συναφών ερωτημάτων κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου [βλ. ιδίως ερωτήσεις/απαντήσεις με αριθμούς: Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023 - Ερώτηση 13, Εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο 2019 - Ερωτήσεις 18, 23, 24, Βουλευτικές εκλογές 2019 – ερώτηση 23].

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023

Ερωτήσεις – Απαντήσεις

- Το ότι οι πιο πάνω χαρακτηρισμοί συνιστούν αδικαιολόγητη εξατομικευμένη επίθεση και προσβολή της προσωπικότητας των συγκεκριμένων φυσικών προσώπων.
  - Το ότι η προπεριγραφείσα προσβολή συνοδεύεται από προβολή φωτογραφιών των αναφερόμενων προσώπων, η οποία, πέραν του ότι επιτείνει την προσβολή και τον στοχευμένο χαρακτήρα της, συνιστά μη νόμιμη επεξεργασία προσωπικών τους δεδομένων (ν. 4624/2019).
  - Το ότι το προαναφερθέν περιεχόμενο του μηνύματος (δεκαλέπτου) συνιστά παραβίαση διατάξεων νόμων, εμπεριέχει τέλεση αξιόποινων πράξεων και διοικητικού αδικήματος, σε κάθε δε περίπτωση ουδόλως συνάδει με τον χαρακτήρα και τον σκοπό του προς μετάδοση δεκαλέπτου, που στόχο έχει την προβολή του προγράμματος και των θέσεων του συγκεκριμένου πολιτικού κόμματος.
- Παρακαλούμε να μας γνωρίσετε εάν το προαναφερθέν μήνυμα (δεκάλεπτο) είναι σύμφωνο με την κείμενη νομοθεσία και μπορεί να μεταδοθεί τηλεοπτικά.

(αρ. πρωτ. 2362/5.5.2023)

Παραλάβαμε από πολιτικό κόμμα προς τηλεοπτική μετάδοση δεκάλεπτο πρόγραμμα, κατά τη διάρκεια του οποίου ο κεντρικός εκφωνητής αναφέρει: «ρήξη με εκείνους που πλουτίζουν και κάνουν τα πάντα για να μην αλλάξει τίποτα, όπως οι μαυραγορίτες της Κατοχής». Την ίδια στιγμή, που ακούγεται η απαξιωτική φράση «μαυραγορίτες της Κατοχής» προβάλλονται φωτογραφίες συγκεκριμένων φυσικών προσώπων, απολύτως αναγνωρίσιμων (συμπεριλαμβανομένων όχι μόνο πολιτικών προσώπων και υποψηφίων στις τρέχουσες εκλογές, αλλά και επιχειρηματιών και ιερέων), με σκοπό και αποτέλεσμα την άμεση σύνδεσή τους με τον ως άνω προσβλητικό χαρακτηρισμό. Σημειωτέον ότι στη συνέχεια του μηνύματος (δεκαλέπτου), υπάρχει ρητή και ονομαστική αναφορά, μεταξύ άλλων, και στους εικονιζόμενους επιχειρηματίες.

Η φράση «μαυραγορίτες της Κατοχής» αναφέρεται, όπως είναι γνωστό, σε συγκεκριμένες πράξεις που συνιστούν αξιόποινη, εγκληματική, συμπεριφορά, με ιδιαίτερη απαξία. Η απόδοση αυτού του χαρακτηρισμού σε συγκεκριμένα πρόσωπα, τα οποία ταυτοποιούνται ευθέως, με την ταυτόχρονη προβολή της εικόνας τους, στοιχειοθετεί προδήλως το αδίκημα της συκοφαντικής δυσφήμισης (363 Π.Κ.), υποδηλώνοντας παράλληλα έντονη καταφρόνηση προς το πρόσωπό τους με έκδηλο σκοπό εξύβρισης (361 Π.Κ.) και προσβολής της προσωπικότητάς τους (57 επ. Α.Κ., άρθρα 3 παρ. 1 ν. 2328/1995, 9 του Π.Δ. 77/2003, κ.ά.), καθ' υπέρβαση κάθε

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023

Ερωτήσεις – Απαντήσεις

αναγκαίου μέτρου. Επιπλέον, η παραπάνω φράση συνιστά υποβάθμιση της αξιούμενης από το Σύνταγμα ποιοτικής στάθμης (άρθρο 15 παρ. 2), παραβιάζει την ευπρέπεια στη γλώσσα και τη συμπεριφορά (άρθρο 2 Π.Δ. 77/2003) και υπερβαίνει σαφώς τον επιδιωκόμενο από την κείμενη νομοθεσία σκοπό της μετάδοσης των δεκαλέπτων, που είναι η ενημέρωση του εκλογικού σώματος για το πρόγραμμα των πολιτικών κομμάτων (άρθρα 10 ν. 3023/2002, 3 παρ. 5 ΚΥΑ Ε/307/2023). Συνεπώς, πρόκειται για υλικό που εμπεριέχει αξιόποινες πράξεις, παραβιάζει την κείμενη ραδιοτηλεοπτική, αλλά και την εκλογική νομοθεσία και εκθέτει τους τηλεοπτικούς σταθμούς και τους νομίμους εκπροσώπους τους σε κίνδυνο έγερσης αστικών αξιώσεων από τα αναφερόμενα και εμφανιζόμενα (χωρίς προφανώς τη συναίνεσή τους) πρόσωπα, καθώς και επιβολής διοικητικών και ποινικών κυρώσεων.

Δεδομένων των ανωτέρω σε συνδυασμό με:

- Την εκπεφρασμένη μέχρι σήμερα θέση του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης ότι «ο πολιτικός λόγος αποτελεί εκδήλωση της ελευθερίας της έκφρασης, υπόκειται όμως σε περιορισμούς, ώστε να διασφαλίζεται η αξία του ατόμου και ο σεβασμός της προσωπικότητάς του», οι δε ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί «δεν υποχρεούνται, ούτε καν δικαιούνται» να μεταδίδουν στο πλαίσιο πληροφόρησης και ενημέρωσης του κοινού, περιεχόμενο που αντίκειται στα ανωτέρω και ιδίως τις διευκρινίσεις που έχουν παρασχεθεί μέχρι σήμερα επί συναφών ερωτημάτων κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου [βλ. ιδίως ερωτήσεις/απαντήσεις με αριθμούς: Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023 - Ερώτηση 13, Εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο 2019 - Ερωτήσεις 18, 23, 24, Βουλευτικές εκλογές 2019 – ερώτηση 23],
- Το γεγονός ότι οι πιο πάνω χαρακτηρισμοί συνιστούν αδικαιολόγητη εξατομικευμένη επίθεση και προσβολή της προσωπικότητας των συγκεκριμένων εικονιζόμενων φυσικών προσώπων,
- Το γεγονός ότι η δημοσίως διατυπωθείσα προσβολή συνοδεύεται από ταυτόχρονη προβολή φωτογραφιών συγκεκριμένων φυσικών προσώπων, η οποία, πέραν του ότι επιτείνει την προσβολή με τον στοχευμένο χαρακτήρα της, συνιστά μη νόμιμη επεξεργασία προσωπικών τους δεδομένων (ν. 4624/2019),
- Το γεγονός ότι, σε κάθε περίπτωση, το προαναφερθέν περιεχόμενο του μηνύματος (δεκαλέπτου) συνιστά παραβίαση διατάξεων νόμων, εμπεριέχει τέλεση αξιόποινων

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023 Ερωτήσεις – Απαντήσεις

πράξεων και διοικητικών παραβάσεων, ενώ επιπλέον ουδόλως συνάδει με τον χαρακτήρα και τον σκοπό του προς μετάδοση δεκαλέπτου, που θα έπρεπε να έχει στόχο την προβολή του προγράμματος του συγκεκριμένου πολιτικού κόμματος, παρακαλούμε να μας γνωρίσετε εάν το προαναφερθέν μήνυμα (δεκάλεπτο), κατά την κρίση του Συμβουλίου Σας, είναι σύμφωνο με την κείμενη νομοθεσία και μπορεί να μεταδοθεί τηλεοπτικά.

Απάντηση 15:

Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 5 της ΚΥΑΕ/307/29.4.2023 «Η ΕΡΤ Α.Ε., καθώς και οι ιδιωτικοί ενημερωτικοί ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί επίγειας μετάδοσης ελεύθερης λήψης, αντίστοιχα, καθώς και οι φορείς παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών μέσω δορυφόρου, έχουν υποχρέωση να διαθέσουν δωρεάν ένα δεκάλεπτο την εβδομάδα από 07:00` έως 01:00` σε καθένα από τα πολιτικά κόμματα και τους συνασπισμούς συνεργαζόμενων κομμάτων, για την παρουσίαση του προγράμματός τους ή όποια άλλη πολιτική δραστηριότητα επιλεγεί από αυτά» και, πάντως, όχι για την αναφορά (θετική ή αρνητική) σε άλλα πρόσωπα.

Ο πολιτικός, δε, λόγος αποτελεί εκδήλωση της ελευθερίας της έκφρασης, υποκείμενος πάντως σε περιορισμούς, ώστε να διασφαλίζεται η αξία και ο σεβασμός της προσωπικότητας τρίτων και να αποφεύγονται σχόλια ή χαρακτηρισμοί που έχουν καταφρονητικό και απαξιωτικό χαρακτήρα.

Περαιτέρω, οι ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί δεν υποχρεούνται, ουδέ καν δικαιούνται να μεταδίδουν στο πλαίσιο πληροφόρησης και ενημέρωσης του κοινού, περιεχόμενο στο οποίο προβάλλονται εικόνες προσώπων, οι οποίες συνοδεύονται από υποτιμητικά σχόλια και χαρακτηρισμούς και γενικότερα περιεχόμενο που εμπεριέχει τέλεση αξιόποινης πράξης ή διοικητικού αδικήματος.

Πρέπει, πάντως, να κρίνεται και να εκτιμάται κατά περίπτωση, εάν το περιεχόμενο (10λεπτου) μηνύματος ενός κόμματος για την παρουσίαση του προγράμματός του

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023 Ερωτήσεις – Απαντήσεις

συνιστά παραβίαση διάταξης νόμου ή ενδέχεται να εμπεριέχει ή να συνιστά αξιόποινη πράξη.

Ενόψει αυτών, θεωρούμε ότι (10λεπτο) μήνυμα πολιτικού κόμματος που περιέχει εικόνες προσώπων, οι οποίες συνοδεύονται από προσβλητικές αναφορές (άμεσες ή έμμεσες) σε αυτά, δεν επιτρέπεται.

Ερώτηση 16: (αρ. πρωτ. 2409/8.5.2023)

Παρακαλούμε όπως διευκρινιστεί το χρονικό διάστημα που ορίζεται στο άρθρο 5 παρ. 7 της ΚΥΑ Ε/307/2023 σύμφωνα με το οποίο: « 7. Κατά την διάρκεια της προηγούμενης ημέρας, καθώς και κατά την ημέρα διεξαγωγής των εκλογών για την ανάδειξη των μελών του Εθνικού Κοινοβουλίου και μέχρι τις 19:00' δεν επιτρέπεται η μετάδοση διαφημιστικών μηνυμάτων και συγκεντρώσεων ή άλλων πολιτικών εκδηλώσεων κομμάτων ή των συνασπισμών συνεργαζόμενων κομμάτων, καθώς και η μετάδοση εκπομπών προεκλογικού διαλόγου ή εκτιμήσεων για το εκλογικό αποτέλεσμα, με εξαίρεση τις δηλώσεις των αρχηγών των πολιτικών κομμάτων ή των συνασπισμών συνεργαζόμενων κομμάτων που γίνονται κατά την διάρκεια της εκλογικής διαδικασίας.» Η απαγόρευση ισχύει από τις 20.05.2023 ημέρα Σάββατο και ώρα 00:00 (μεσάνυχτα Παρασκευής προς Σάββατο) και ισχύει έως 21.05.2023, ημέρα Κυριακή και ώρα 19:00 ή από τις 19.05.2023 ημέρα Παρασκευή και ώρα 19:00 έως και 21.05.2023, ημέρα Κυριακή και ώρα 19:00;

Απάντηση 16:

Φρονούμε ότι η απαγόρευση ισχύει από τις 20.05.2023 ημέρα Σάββατο και ώρα 00:00 (μεσάνυχτα Παρασκευής προς Σάββατο) και ισχύει έως 21.05.2023, ημέρα Κυριακή και ώρα 19:00.

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023

Ερωτήσεις – Απαντήσεις

Ερώτηση 17: (αρ. πρωτ. 2418/9.5.2023)

Παρακαλούμε να μας διευκρινίσετε εάν η μη διαφημιστικού χαρακτήρα παρουσία υποψηφίου βουλευτή σε δεκάλεπτο πολιτικού κόμματος (της παρ. 5 του άρθρου 3 της ΚΥΑ Ε/307/2023) ή σε διαφημιστικό μήνυμα του πολιτικού κόμματος α) προσμετράται στις εμφανίσεις του υποψηφίου αυτού βουλευτή (όπως αυτές προσδιορίζονται στις διατάξεις του ν. 3023/2002 Α' 146 και του ν. 3603/2007 Α' 188, όπως έχουν κωδικοποιηθεί με το π.δ. 26/2012 Α' 57 και το π.δ. 15/2022 Α' 39) β) θεωρείται απαγορευμένη έμμεση προβολή του. Επόμενη εμφάνιση του ως άνω υποψηφίου βουλευτή, είτε περιλαμβανομένη σε νέο αντίστοιχο δεκάλεπτο ή διαφημιστικό πολιτικού κόμματος, είτε μεμονωμένη, εμπίπτει στην απαγόρευση της παρ. 2 του άρθρου 6 της ανωτέρω ΚΥΑ; Σχετ. ερωτήσεις: 25 και 28 – Βουλευτικές Εκλογές 2019

Απάντηση 17:

Σύμφωνα και με όσα αναφέρονται στην υπ' αριθμ. 25 απάντησή μας στις Βουλευτικές εκλογές της 7.7.2019, φρονούμε, καταρχήν, ότι δεν είναι επιτρεπτή η «διαφημιστική» προβολή υποψηφίων βουλευτών ούτε κατά τη διάρκεια των 10λεπτων και των τυχόν διαφημιστικών μηνυμάτων που εμπεριέχονται σ' αυτά δυνάμει του άρθρου 3 παρ. 5 της ΚΥΑ Ε/307/29.4.2023, αφού δεν προβλέπεται σχετική εξαίρεση στον νόμο. Εξάλλου, εμφάνιση υποψηφίου βουλευτή σε διαφημιστικό μήνυμα πολιτικού κόμματος απαγορεύεται δυνάμει των διατάξεων των άρθρων 12 παρ. 1 του Ν. 3023/2002 και 6 παρ. 2 β της ΚΥΑ Ε/307/29.4.2023.

Εάν, παρ' αυτά, υπάρξει «μη διαφημιστική» προβολή υποψηφίου βουλευτή σε 10λεπτο μήνυμα πολιτικού κόμματος, τότε φρονούμε ότι θα πρέπει αυτή να θεωρηθεί εμφάνιση και να προσμετρηθεί στις εμφανίσεις του υποψηφίου, ειδικά εάν η προβολή αυτή, κατά τα δεδομένα της κοινής πείρας και της λογικής, θα είναι ευλόγως πιθανό να ασκήσει επιρροή στην κρίση των εκλογέων, κάτι που πρέπει να αξιολογείται κατά περίπτωση. Σε συνέπεια προς τα ανωτέρω, επόμενη αντίστοιχη εμφάνιση του ως άνω υποψηφίου σε νέο αντίστοιχο 10λεπτο φρονούμε ότι καταρχήν εμπίπτει στην απαγόρευση της παρ. 2 του άρθρου 6 της ΚΥΑ Ε/307/29.4.2023.

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023
Ερωτήσεις – Απαντήσεις

Ερώτηση 18: (αρ. πρωτ. 2460/10.5.2023)

- 1) Υπάρχει κάποιου είδους απαγόρευση για προβολή στα προσωπικά μέσα κοινωνικής δικτύωσης του υποψήφιου (social media: facebook, instagram, κτλ);
- 2) Ο περιορισμός που προβλέπεται από τη νομοθεσία για τις εμφανίσεις του υποψήφιου Βουλευτή σε ραδιοτηλεοπτικά μέσα ισχύει και για τα διαδικτυακά ενημερωτικά sites;

Απάντηση 18:

Η εκλογική νομοθεσία ως έχει διαμορφωθεί δεν υπάγει στην εκλογική διαδικασία άλλους φορείς, πλην των δημόσιων και των ιδιωτικών ενημερωτικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών επίγειας μετάδοσης ελεύθερης λήψης και των φορέων παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών μέσω δορυφόρου. Φυσικά, οι άλλοι φορείς ελέγχονται με τις γενικές διατάξεις της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας για ενδεχόμενη τέλεση διοικητικών αδικημάτων, περιλαμβανομένων και των εκλογικών. (Βλ. σχετικές ερωτήσεις και απαντήσεις 5, 6 και 12 ανωτέρω).

Ερώτηση 19: (αρ. πρωτ. 2461/10.5.2023)

Εκπροσωπώ ως Νομικός Σύμβουλος ιδιωτικό τηλεοπτικό σταθμό περιφερειακής εμβέλειας και θέτω το ερώτημα αν υποχρεούται με βάση το άρθρο 4 της ΥΑ Ε/307/2023 - ΦΕΚ Β 2881/29.04.2023 να μεταδίδει τα διαφημιστικά μηνύματα των πολιτικών κομμάτων με την ίδια αναλογία που καθορίζεται για τους σταθμούς πανελλαδικής εμβέλειας και μάλιστα χωρίς αμοιβή.

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023 Ερωτήσεις – Απαντήσεις

Απάντηση 19:

Σχετικές με το ερώτημά σας διατάξεις είναι οι ακόλουθες:

Το άρθρο 10 του Ν. 3023/2002 για την προβολή προεκλογικών μηνυμάτων των κομμάτων από τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα ορίζει: «α. Κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου οι δημόσιοι και οι ιδιωτικοί ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί ελεύθερης λήψης, καθώς και οι φορείς παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών, κάθε μορφής, υποχρεούνται να μεταδίδουν μηνύματα κομμάτων και συνασπισμών σε διάρκεια που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης και γνώμη της Διακομματικής Επιτροπής Εκλογών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με όμοια απόφαση, ο κατά τα ανωτέρω οριζόμενος χρόνος κατανέμεται μεταξύ των κομμάτων και των συνασπισμών με βάση την αρχή της αναλογικής ισότητας και την εξασφάλιση της μετάδοσης των θέσεων και του προγράμματος των κομμάτων και των συνασπισμών. β. Η ανωτέρω μετάδοση διενεργείται δωρεάν και απαλλάσσεται από κάθε τέλος».

Το άρθρο 4 της ΚΥΑ Ε/352/9.5.2023 αφορά την κατανομή του χρόνου μετάδοσης διαφημιστικών μηνυμάτων των πολιτικών κομμάτων και των συνασπισμών συνεργαζόμενων κομμάτων από την ΕΡΤ Α.Ε. και τους ιδιωτικούς ενημερωτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς επίγειας μετάδοσης ελεύθερης λήψης εθνικής εμβέλειας και τους αδειοδοτημένους φορείς παροχής συνδρομητικών τηλεοπτικών υπηρεσιών μέσω δορυφόρου.

Το άρθρο 5 παρ. 2 της ΚΥΑ Ε/352/9.5.2023 ορίζει: «Ο χρόνος που διατίθεται για τη μετάδοση διαφημιστικών μηνυμάτων των πολιτικών κομμάτων και των συνασπισμών συνεργαζόμενων κομμάτων, οι συνδυασμοί των οποίων ανακηρύχθηκαν από τον Άρειο Πάγο για τη συμμετοχή τους στις βουλευτικές εκλογές της 21ης Μαΐου 2023, στους ιδιωτικούς ενημερωτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς επίγειας μετάδοσης ελεύθερης λήψης περιφερειακής εμβέλειας, καθώς και στους ιδιωτικούς ενημερωτικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς, καθορίζεται σε οκτώ (8΄)

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023 Ερωτήσεις – Απαντήσεις

λεπτά της ώρας ημερησίως. Ως ώρα μετάδοσης των μηνυμάτων αυτών ορίζεται το διάστημα από 07:00' έως 01:00'. Για την κατανομή του χρόνου της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρούσας απόφασης που αφορούν στους ιδιωτικούς ενημερωτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς επίγειας μετάδοσης ελεύθερης λήψης εθνικής εμβέλειας».

Ερώτηση 20: (αρ. πρωτ. 2533/12.5.2023)

Λάβαμε από πολιτικό κόμμα διαφημιστικό μήνυμα διάρκειας 52" για να το προβάλλουμε 12 φορές έναντι του 10λέπτου. Θεωρούμε ότι αυτό δεν συνάδει με τις διατάξεις της ΚΥΑ. Παρακαλούμε για τις οδηγίες σας.

Απάντηση 20:

Το άρθρο 3 παρ. 5 της ΚΥΑ Ε352/9.5.2023 ορίζει: «Η ΕΡΤ Α.Ε., καθώς και οι ιδιωτικοί ενημερωτικοί ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί επίγειας μετάδοσης ελεύθερης λήψης, αντίστοιχα, καθώς και οι φορείς παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών μέσω δορυφόρου, έχουν υποχρέωση να διαθέσουν δωρεάν ένα δεκάλεπτο την εβδομάδα από 07:00' έως 01:00' σε καθένα από τα πολιτικά κόμματα και τους συνασπισμούς συνεργαζόμενων κομμάτων, οι συνδυασμοί των οποίων ανακηρύχθηκαν από τον Άρειο Πάγο για τη συμμετοχή τους στις βουλευτικές εκλογές της 21ης Μαΐου 2023, για την παρουσίαση του προγράμματός τους ή όποια άλλη πολιτική δραστηριότητα επιλεγεί από αυτά. Δεν επιτρέπεται η μετακύλιση, ούτε η συσσώρευση των δεκαλέπτων, με εξαίρεση τη μετακύλιση του δεκαλέπτου της πρώτης εβδομάδος της προεκλογικής περιόδου αποκλειστικώς στη δεύτερη. Κατά τη διάρκεια των δεκαλέπτων αυτών επιτρέπεται στα πολιτικά κόμματα και τους συνασπισμούς συνεργαζόμενων κομμάτων να μεταδίδουν διαφημιστικά μηνύματα, τα οποία δεν μπορούν να υπερβαίνουν το ένα τρίτο (1/3) του εκάστοτε διατιθέμενου δεκάλεπτου χρόνου».

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023 Ερωτήσεις – Απαντήσεις

Ενόψει των ανωτέρω, φρονούμε ότι το ως άνω διαφημιστικό μήνυμα δεν εμπίπτει στην έννοια και το περιεχόμενο του 10λεπτου όπως αυτό προσδιορίζεται στην προαναφερθείσα διάταξη.

Ερώτηση 21 και ταυτόριθμη απάντηση:

Υπεβλήθη στο Συμβούλιο το ακόλουθο από 12.5.2023 έγγραφο ερώτημα του τηλεοπτικού σταθμού STAR CHANNEL που έχει ως εξής: «Λαμβάνοντας υπόψη και το άρθρο 4 παρ. 2 της Οδηγίας 2/2015 του Συμβουλίου σας με τίτλο «Πολιτικές Διαφημίσεις» σύμφωνα με το οποίο «2. Κατά τη μετάδοση των πολιτικών διαφημίσεων πρέπει να τηρούνται οι κανόνες δεοντολογίας της κείμενης νομοθεσίας. Οι διαφημίσεις πρέπει να περιέχουν σαφή μνεία του κόμματος που τις παρήγαγε και να μην προβάλλουν μηνύματα που έχουν ως αποτέλεσμα την προσβολή της προσωπικότητας συγκεκριμένων προσώπων ή του κύρους συγκεκριμένου κόμματος» παρακαλώ όπως μας απαντήσετε εάν μπορεί να μεταδοθεί πολιτική διαφήμιση η οποία περιέχει τίτλο «PEGA: αρχιερέας των υποκλοπών ο Μητσοτάκης» παρουσιάζοντας ως αποτέλεσμα πορίσματος της Επιτροπής PEGA τον συγκεκριμένο χαρακτηρισμό ενώ πρόκειται για τίτλο εφημερίδας η οποία δεν μνημονεύεται ως πηγή στο εν λόγω διαφημιστικό σποτ ... Ακολουθεί και το σχετικό σποτ προς διευκόλυνσή σας».

Το ζήτημα εισήχθη από τον Πρόεδρο στην Ολομέλεια, η οποία, σε έκτακτη συνεδρίαση της 13.5.2023, έκρινε ως εξής:

Σχετικές με το ζήτημα διατάξεις είναι:

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023 Ερωτήσεις – Απαντήσεις

Το άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος, το οποίο ορίζει: «Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας».

Το άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος που ορίζει: «Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη».

Το άρθρο 4 παρ. 2 της Οδηγίας 2/2015 του ΕΣΡ που ορίζει: «Κατά τη μετάδοση των πολιτικών διαφημίσεων πρέπει να τηρούνται οι κανόνες δεοντολογίας της κειμένης νομοθεσίας. Οι διαφημίσεις πρέπει να περιέχουν σαφή μνεία του κόμματος που τις παρήγαγε και να μην προβάλλουν μηνύματα που έχουν ως αποτέλεσμα την προσβολή της προσωπικότητας συγκεκριμένων προσώπων ή του κύρους συγκεκριμένου κόμματος».

Το άρθρο 4 παρ. 3 της Οδηγίας 2/2015 του ΕΣΡ που ορίζει: «Δεν επιτρέπεται η άρνηση μετάδοσης πολιτικής διαφήμισης, εκτός εκείνων που ενέχουν παραβίαση της κειμένης νομοθεσίας ή των αρχών αυτής της Οδηγίας».

Συναφείς, επίσης – αν και όχι ευθείας εφαρμογής - είναι οι ακόλουθες διατάξεις που ισχύουν για τις εμπορικές διαφημίσεις:

Το άρθρο 14 παρ. 2 α του Ν. 4779/2021, το οποίο ορίζει: «Οι οπτικοακουστικές εμπορικές ανακοινώσεις απαγορεύεται να θίγουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια».

Το άρθρο 4 παρ. 1 του Κανονισμού 3/1991 του ΕΣΡ, το οποίο ορίζει: «Οι διαφημίσεις πρέπει να είναι νόμιμες και ευπρεπείς».

Το άρθρο 4 παρ. 2 α του Κανονισμού 3/1991 του ΕΣΡ, το οποίο ορίζει: «Οι διαφημίσεις πρέπει να μην απάδουν προς τον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας».

Το άρθρο 9 παρ. 2 του Ν. 2251/1994, όπως διαμορφώθηκε με τον Ν. 3587/2007, που ορίζει: «Συγκριτική διαφήμιση είναι κάθε διαφήμιση που προσδιορίζει άμεσα ή έμμεσα ή υπονοεί την ταυτότητα συγκεκριμένου ανταγωνιστή ή τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που αυτός προσφέρει. Η διαφήμιση αυτή, όσον αφορά τη σύγκριση,

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023 Ερωτήσεις – Απαντήσεις

επιτρέπεται εφόσον: ... δ) δεν έχει ως συνέπεια τη δυσφήμιση ή την υποτίμηση των σημάτων, εμπορικών επωνυμιών, άλλων διακριτικών σημείων, προϊόντων, υπηρεσιών, δραστηριοτήτων ή της κατάστασης ενός ανταγωνιστή».

Στην προκειμένη περίπτωση κρίθηκε, κατά πλειοψηφία, ότι δεν συντρέχει κώλυμα προβολής του συγκεκριμένου περιεχομένου, διότι η προαναφερθείσα φράση, ανεξάρτητα εάν αποδίδει ή όχι με ακρίβεια την έκθεση PEGA της Επιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκφράζει την πολιτική θέση του κόμματος που διαφημίζεται.

Ερώτηση 22: (αρ. πρωτ. 2536/14.5.2023)

Όπως γνωρίζετε, η EPT A.E. υλοποιεί τις επιταγές των ΚΥΑ Ε/307/29.04.2023 και Ε/352/09.05.2023 μέσω των τεσσάρων (4) τηλεοπτικών της σταθμών (EPT 1, EPT 2, EPT 3 και EPTNews) κατά την διακριτική της ευχέρεια στην ενάσκηση του εκ του νόμου προνομίου της. Για την τηλεοπτική προβολή των υποψηφίων βουλευτών κατά την προεκλογική περίοδο 2023 είναι διαθέσιμοι για κάθε βουλευτή έκαστος εκ των ανωτέρω τηλεοπτικών σταθμών. Στο πλαίσιο αυτό σας ενημερώνουμε ότι, κατά το τρέχον έτος και ακόμη ειδικότερα κατά τη διάρκεια της τρέχουσας προεκλογικής περιόδου, το σύνολο των ενημερωτικών εκπομπών και το 100% των δελτίων ειδήσεων του τηλεοπτικού σταθμού EPT 1 της EPT A.E., μεταδίδεται - ταυτόχρονα ή με χρονοκαθυστέρηση πάντοτε εντός του ιδίου 24/ώρου - από τον τηλεοπτικό σταθμό EPTNews της EPT A.E. Για την εφαρμογή της εκλογικής νομοθεσίας (ΚΥΑ Ε/307/29.04.2023 και Ε/352/09.05.2023 καθώς και άρθρο αρθ. 47 παρ. 2 του ΠΔ 26/2012) η EPT A.E. λογίζει και καταχωρεί τις προεκλογικές εμφανίσεις των υποψηφίων βουλευτών στις ενημερωτικές εκπομπές και στα δελτία ειδήσεων που μεταδίδονται από τους τηλεοπτικούς σταθμούς EPT 1 και EPTNews, ως εξάντληση της άπαξ επιτρεπομένης εμφάνισης υποψηφίων βουλευτών σε πανελλαδικό τηλεοπτικό σταθμό ως μία, δεδομένου ότι πρόκειται πράγματι για μία εμφάνιση. Ήτοι, μετά ταύτα, ο υποψήφιος βουλευτής που εμφανίσθηκε άπαξ σε οποιονδήποτε από τους τηλεοπτικούς σταθμούς EPT 1 και EPTNews έχει εξαντλήσει το δικαίωμα της άπαξ επιτρεπομένης εμφάνισής του σε αμφοτέρους τους ως άνω τηλεοπτικούς σταθμούς.

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023 Ερωτήσεις – Απαντήσεις

Ερωτάται αν η ως άνω παρατιθέμενη πρακτική της ΕΡΤ Α.Ε. συμπίπτει με την ερμηνευτική προσέγγιση της Αρχής.

Απάντηση 22:

Το άρθρο 1 παρ. 4 του Ν. 4173/2013 ορίζει: «Η Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. αποτελεί ενιαίο φορέα, ο οποίος περιλαμβάνει, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, πανελλαδικούς και περιφερειακούς τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς, μουσικά σύνολα και χορωδία, διαδικτυακούς ιστότοπους, καθώς και έντυπη ή ηλεκτρονική έκδοση περιοδικού, δύναται δε να ιδρύει θυγατρικές εταιρείες και άλλα νομικά πρόσωπα στην επικράτεια».

Η ΚΥΑ Ε/307/29.4.2023 και η ΚΥΑ Ε/352/9.5.2023 που καθορίζουν τους όρους, τις προϋποθέσεις και τον χρόνο προβολής κατά την προεκλογική περίοδο των πολιτικών κομμάτων αναφέρονται ρητώς στις υποχρεώσεις της «ΕΡΤ Α.Ε.» ως ενιαίου φορέα, ο οποίος περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τέσσερις (4) τηλεοπτικούς σταθμούς εθνικής εμβέλειας (ΕΡΤ 1, ΕΡΤ 2, ΕΡΤ 3, ΕΡΤ NEWS) (βλ. και άρθρο 4 παρ. 8α ΚΥΑ Ε/352/9.5.2023).

Το άρθρο 12 παρ. 2 α του Ν. 3023/2002 ορίζει: «Οι εμφανίσεις υποψήφιων βουλευτών σε πάσης φύσεως εκπομπές δημόσιων ή ιδιωτικών ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών σταθμών ελεύθερης λήψης, καθώς και σε φορείς παροχής κάθε μορφής συνδρομητικών τηλεοπτικών υπηρεσιών, υπό οποιαδήποτε μορφή, επιτρέπεται, ως εξής: α. Σε κάθε ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό εθνικής εμβέλειας, επιτρέπεται η εμφάνιση του υποψήφιου βουλευτή, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, μόνο μία φορά».

Περαιτέρω, με βάση: α) το δεδομένο ότι η περί τις εκλογικές διαδικασίες νομοθεσία, κατά το μέρος αυτής που αφορά τους παρόχους ραδιοφωνικής και τηλεοπτικής μορφής προγραμμάτων, προσβλέπει και ρυθμίζει (σχεδόν) αποκλειστικά ζητήματα ενημέρωσης και β) το δεδομένο ότι οι δημόσιοι τηλεοπτικοί σταθμοί ΕΡΤ 1 και ΕΡΤ NEWS προβάλλουν σχεδόν ταυτόσημου περιεχομένου ενημερωτικό πρόγραμμα, φρονούμε ότι (τουλάχιστον) για την εφαρμογή της εκλογικής νομοθεσίας οι σταθμοί

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023 Ερωτήσεις – Απαντήσεις

αυτοί δεν αποτελούν χωριστές ενημερωτικές οντότητες, αλλά έναν ενιαίο (ενημερωτικό) φορέα. Επομένως, η απάντηση στο ερώτημά σας είναι καταφατική.

Ερώτηση 23: (αρ. πρωτ. 2537/14.5.2023)

Θα ήθελα να μου απαντήσετε σε 2 ερωτήματα σχετικά με τα Δεκάλεπτα μηνύματα!!

- 1. Αν το διαφημιστικό μήνυμα είναι διάρκειας 5 λεπτών αντί για 10 λεπτά πρέπει να το βάλουμε 2 φορές ή όχι?*
- 2. Αν ένα κόμμα δεν μας στείλει καινούριο Δεκάλεπτο για την νέα εβδομάδα παίζουμε το ίδιο με την προηγούμενη?*

Απάντηση 23:

Φρονούμε ότι η απάντηση και στα δύο ανωτέρω ερωτήματα είναι καταφατική, υπό την προϋπόθεση ότι το ζητάει το ενδιαφερόμενο πολιτικό κόμμα.

Ερώτηση 24: (αρ. πρωτ. 2575/15.5.2023)

Τοπικά στελέχη και τοπικοί εκπρόσωποι κομμάτων λαμβάνονται υπόψη στην αναλογικότητα για την προβολή των κομμάτων;

Απάντηση 24:

Θεωρούμε ότι το συγκεκριμένο ερώτημα δεν είναι νομικώς εφικτό να απαντηθεί, διότι προϋποθέτει εκτίμηση πραγματικών δεδομένων, τα οποία, πάντως, δεν μας έχουν γίνει γνωστά.

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023
Ερωτήσεις – Απαντήσεις

Ερώτηση 25: (αρ. πρωτ. 2689/19.5.2023)

Το Σάββατο 20-5-2023 έχει προγραμματιστεί να προβληθεί σε τηλεοπτικό σταθμό εθνικής εμβέλειας μαγνητοσκοπημένη μουσική εκπομπή, αφιερωμένη στον Μίκη Θεοδωράκη, χωρίς πολιτικές αναφορές ή οποιαδήποτε σχέση με τη διαδικασία των εκλογών. Στην εκπομπή συμμετέχει, αποκλειστικά ως τραγουδιστής, υποψήφιος στις εκλογές, ο οποίος ερμηνεύει τρία τραγούδια του γνωστού συνθέτη. Η συγκεκριμένη εκπομπή έχει προγραμματιστεί και μαγνητοσκοπηθεί σε χρόνο αρκετά πριν από τη δημόσια ανακοίνωση - ανακήρυξη του ως υποψηφίου βουλευτή. Ερωτάται αν υπάρχει κάποιο νομικό κώλυμα για την προβολή της εκπομπής, δεδομένων προηγούμενων απαντήσεων του ΕΣΡ, όπως για την εμφάνιση υποψηφίων με την επαγγελματική τους ιδιότητα και δη σε βιντεοσκοπημένες εκπομπές (βλ. απάντηση στο από 23.4.2019 υπ' αριθμ. 5 ερώτημα για τις Ευρωεκλογές του 2019).

Απάντηση 25:

Σχετικά με το από 19/05/2023 ερώτημά σας φρονούμε τα εξής:

1. Είναι υποστηρίξιμο ότι ισχύει για το ερώτημά σας η υπ' αρ. 5 απάντηση που δόθηκε κατά τις ευρωεκλογές του 2019, ότι δηλ., εφόσον η μετάδοση της συγκεκριμένης μαγνητοσκοπημένης εκπομπής έχει αποδεδειγμένα και για λόγους άσχετους με την εκλογική διαδικασία προγραμματιστεί σε χρόνο προγενέστερο της ανακοίνωσης για υποψηφιότητα του προσώπου που συμμετέχει στη συγκεκριμένη εκπομπή, η εμφάνιση αυτή δεν θεωρείται ότι προσμετράται στον αριθμό εμφανίσεων του συγκεκριμένου υποψηφίου.
2. Μπορεί, όμως, να υποστηριχθεί και το αντίθετο με την σκέψη ότι η ανωτέρω περιγραφόμενη συμμετοχή του υποψηφίου βουλευτή σε τηλεοπτική εκπομπή συνιστά εμφάνιση και πάντως δεν συνάδει με την έννοια της διάταξης του άρθρου 5 παρ. 6 και 7 της ΚΥΑ Ε/352/9.5.2023 που θέτει περιορισμούς στο μεταδιδόμενο περιεχόμενο των ραδιοτηλεοπτικών σταθμών την παραμονή των εκλογών και έως την 19η ώρα της ημέρας της ψηφοφορίας.

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Αμερικής 5, 10564 Αθήνα
Τηλ: 213-1502390, E-mail: ncrtv@otenet.gr
Ιστοσελίδα: <https://www.esr.gr>

Βουλευτικές εκλογές 21/5/2023
Ερωτήσεις – Απαντήσεις

3. Το ΕΣΡ δεν είναι δυνατό να διατυπώσει γνώμη νομικώς δεσμευτική για το μέλλον να κρίνει δικαστήριο σε περίπτωση κατάθεσης σχετικής προσφυγής κατά των εκλογών. Πολλώ, δε, μάλλον δεν μπορεί να προδικαστεί η επί της ουσίας απόφαση επί ενδεχομένου ισχυρισμού για άσκηση ή μη επιρροής στο εκλογικό αποτέλεσμα από τη συγκεκριμένη εμφάνιση.